

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11

тел. (044) 254-56-73, факс 254-43-93

e-mail: inform@dkrp.gov.ua

Від _____ № _____

Рішення № _____ від _____ 2017 р. про відмову в погодженні проекту регуляторного акта

Державною регуляторною службою України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянуто проект наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил техногенної безпеки» (далі – проект наказу), а також документи, що додаються до проекту наказу, подані листом Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 29.06.2017 № 26-9447/262.

За результатами проведеного аналізу проекту наказу та відповідного аналізу регуляторного впливу (далі – АРВ) на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон про регуляторну політику)

встановлено:

проектом наказу передбачається затвердити Правила техногенної безпеки (далі – проект Правил).

Згідно преамбули проекту наказу його розроблено відповідно до статті 17 Кодексу цивільного захисту України.

Однак, проект регуляторного акта не може бути погоджений у представленій редакції з огляду на нижчезазначене.

У абзаці другому пункту 6 розділу III проекту Правил передбачається, зокрема, *погодження* із місцевими органами влади щодо встановлення іншої кількості зберігання (накопичення) НХР на майданчиках (у будівлях), розташованих у заміській зоні, за умови здійснення суб'єктом господарювання інженерно-технічних заходів зі зменшення розрахункової межі.

Водночас, не наведено жодного посилання на нормативно-правові акти, якими передбачається *погодженням* із місцевими органами влади щодо встановлення іншої кількості зберігання (накопичення) НХР на майданчиках (у будівлях), розташованих у заміській зоні, за умови здійснення суб'єктом господарювання інженерно-технічних заходів зі зменшення розрахункової межі. Крім того, відсутні чіткі критерії порядку, платність чи безоплатність зазначеної процедури *погодження*.

Державна регуляторна служба України
ВИХ №5941/О/20-17 від 20.07.2017

Аналогічні зауваження стосуються також до пункту 11 підпункту 7 розділу III та пункту 2 підпункту 9 розділу III проекту Правил.

Окрім того, прийняття проекту наказу здійснюється не у відповідності з визначеним статтею 4 Закону про регуляторну політику принципом прозорості та врахування громадської думки.

Вказаний принцип, зокрема, передбачає відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому 4 Закону про регуляторну політику порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

На адресу Служби від державного підприємства заводу «Електроважмаш» надійшов лист від 27.06.2017 № 261/442 стосовно зауважень та пропозицій до проекту наказу (копії додаються).

Акцентуємо увагу розробника, що відповідно до частини сьомої статті 9 Закону про регуляторну політику усі зауваження і пропозиції щодо проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу підлягають обов'язковому розгляду розробником цього проекту. За результатами цього розгляду розробник проекту регуляторного акта повністю чи частково враховує одержані зауваження і пропозиції або мотивовано їх відхиляє.

Більше того, зауважуємо, що наданий розробником АРВ до проекту наказу не відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1151, (далі – Методика).

Відповідно до пункту 13 Методики результати проведення АРВ, викладаються письмово згідно з додатком 1 цієї Методики.

У розділі V АРВ «Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми» розробником не описано механізм дії запропонованого регулювання з урахуванням основних бізнес-процесів, які потрібно буде *забезпечити суб'єктам господарювання* для реалізації його вимог. При цьому, розробником не враховано, що механізм реалізації регуляторного акта має бути безпосередньо пов'язаний із цілями та очікуваними результатами регуляторного акту, тобто, необхідно встановити, яким чином будуть діяти норми проекту наказу, та якою прогнозується ситуація після набрання регуляторним актом чинності.

Крім того, розробником не оцінено, які організаційні заходи мають *здійснити органи влади та суб'єкти господарювання* для впровадження цього регуляторного акта після набрання ним чинності.

У розділі VIII АРВ «Визначення показників результативності дії регуляторного акта» розробником не враховано вимоги пункту 10 Методики.

Так, розробником не наведено додаткових показників результативності регуляторного акта, які безпосередньо характеризують результативність регуляторного акта.

Відповідно до пункту 10 Методики прогностичні значення показників результативності регуляторного акта встановлюються протягом різних періодів після набрання чинності актом, обов'язковими з яких повинні бути:

- розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта;
- кількість суб'єктів господарювання;
- розмір коштів і час, що витрачатимуться суб'єктами господарювання, пов'язаними з виконанням вимог акта;
- рівень поінформованості суб'єктів господарювання.

Окрім цього, відповідно до вимог Методики, необхідно навести не менше ніж три кількісних показники, які безпосередньо характеризують результативність дії регуляторного акта, та які підлягають контролю (відстеження результативності).

Недотримання розробником вимог Закону про регуляторну політику та Методики в частині визначення показників результативності не дозволить в подальшому належним чином провести відстеження його результативності, як це передбачено статтею 10 Закону про регуляторну політику.

Враховуючи вищевикладене, за результатами розгляду положень проекту наказу та аналізу його регуляторного впливу, встановлено, що проект розроблено без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики, а саме: ефективності, прозорості та збалансованості визначених статтею 4 Закону про регуляторну політику, а також вимог статті 8 Закону про регуляторну політику у частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики проведення аналізу регуляторного впливу, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (зі змінами).

Ураховуючи вищенаведене, керуючись частиною п'ятою статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державною регуляторною службою України

вирішено:

відмовити в погодженні проекту наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил техногенної безпеки».

**В.о. Голови Державної
регуляторної служби України**

Приходько О.В. 2545825

В.П. Загородній

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

№ 261/442 від 27.06.2017
на № _____ від _____

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО ЗАВОД
ЕЛЕКТРОВАЖМАШ

пр. Московський, 299, м. Харків, 61089, Україна
Тел.: +38 (0572) 93-51-44, +38 (057) 727-50-01
Факс: +38 (0572) 94-98-90
E-mail: etm@spetm.com.ua www.spetm.com.ua

Державній регуляторній
службі України
вул. Арсенальна, 9/11,
м. Київ, 01011

Щодо внесення пропозицій до
проекту Правил техногенної безпеки

На офіційному веб-сайті ДСНС України розміщено проект наказу Міністерства внутрішніх справ України "Про затвердження Правил техногенної безпеки", який розроблено на заміну наказу Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 15 серпня 2007 року № 557 "Про затвердження Правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях", зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 03 вересня 2007 року за № 1006/14273, з метою виконання вимог статті 17 Кодексу цивільного захисту України та встановлення єдиних підходів до забезпечення техногенної безпеки на небезпечних об'єктах та небезпечних територіях.

Розглянувши текст проекту вимушені зазначити наступні зауваження:

1 В п. 3 Загальних положень проекту цих Правил визначено термін небезпечного об'єкта "небезпечні об'єкти - об'єкти підвищеної небезпеки (далі - ОПН), визначені відповідно до Закону України "Про об'єкти підвищеної небезпеки", та інші об'єкти, на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій, визначені відповідно до пункту 1 частини п'ятої статті 24 Кодексу цивільного захисту України (далі - Кодекс)". П. 1 частини п'ятої статті 24 Кодексу "аварійно-рятувальне обслуговування на договірній основі об'єктів підвищеної небезпеки та окремих територій, що перебувають у власності, володінні або користуванні суб'єктів господарювання, на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України". Таким чином термін "небезпечний об'єкт" - це майже всі підприємства, заклади, установи в яких може виникнути будь-яка надзвичайна ситуація, оскільки відповідний перелік, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 763 "Про затвердження переліку суб'єктів господарювання, галузей та окремих територій, які підлягають постійному та обов'язковому аварійно-рятувальному обслуговуванню на

Державна регуляторна служба України
№ 7083/0/19-17 від 29.06.2017

договірній основі” надзвичайно широкий. Так до нього включені пожежовибухонебезпечні об’єкти, які належать до категорії “А” або “Б” (пункту 2 підпункту 7) незалежно від площі та категорії “В” площею 500 кв. метрів і більше, а згідно з пунктом 4.15.11 НАПБ 06.013-94 такими є всі місця фарбування.

2 В п. 1 розділу II проекту цих Правил вказано, що “органи влади та суб’єкти господарювання за результатами аналітичного опрацювання інформації визначають у планах реагування на надзвичайні ситуації, планах взаємодії органів управління та сил цивільного захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій, планах основних заходів цивільного захисту функціональних і територіальних підсистем та їх ланок, а також планах локалізації і ліквідації аварії заходи з реагування на надзвичайні ситуації та утримання прийняттого рівня ризику, спрямовані на запобігання або усунення: фактів самовільного будівництва, розширення, реконструкції і технічного переоснащення (модернізації) об’єктів соціального та виробничого призначення, якщо це може спричинити виникнення надзвичайної ситуації та вплинути на стан захисту населення і територій”. Що мається на увазі, на підставі якого нормативно-правового акту визначається самовільність технічного переоснащення? Які мають бути дозволи? Оскільки з документу це абсолютно не зрозуміло, пропонуємо виключити цей текст.

3 П. 1 розділу III проекту цих Правил містить текст “Забезпечення техногенної безпеки суб’єктами господарювання здійснюється з урахуванням питань техногенної, пожежної, ядерної та радіаційної безпеки, міцності, надійності та необхідної довговічності несучих елементів будівель і споруд на випадок:

- терористичної діяльності;
- наявності будівель та споруд з порушенням умов експлуатації;
- наявності об’єктів з критичним станом виробничих фондів та порушенням умов експлуатації;
- можливості впливу сторонніх (зовнішніх) факторів (природних, терористичних тощо) на діяльність та безпеку об’єкта;
- виникнення надзвичайних ситуацій (порушення умов експлуатації) на небезпечних об’єктах, ядерних установках.

Оскільки в даному тексті абсолютно відсутній зміст зрозумілої правової вимоги пропонуємо його виключити.

4 В п 2 розділу III проекту Правил ТБ вказано, що на небезпечних об’єктах засоби індивідуального захисту органів дихання від небезпечних хімічних речовин (далі - ЗІЗ ОД) повинні зберігатися на робочих місцях, а персонал, який безпосередньо обслуговує небезпечне обладнання, устаткування, виробництва, цехи, ділянки тощо, повинен постійно носити ЗІЗ ОД при собі.

Необхідно скасувати таку вимогу про забезпечення працівників ЗІЗ ОД, зокрема протигазами, якщо вона встановлюється незалежно від фактичних характеристик об’єкта. На практиці таку вимогу в сучасному варіанті неможливо виконати, оскільки в Україні відповідні ЗІЗ ОД (сертифіковані за СОУ МНС 75.2-00013528-002:2010) не виробляються, а ті що постачаються з РФ коштують понад 1 тис. грн (таким чином на об’єкт з чисельністю працівників 5 тис. осіб необхідно понад 5 млн грн лише на ЗІЗ ОД). Однак така вимога абсолютно безглузда, оскільки на більшості об’єктів потенційно неможливе створення

умов, коли необхідно використовувати відповідні ЗІЗ через незначну кількість речовин. Крім того, ЗІЗ ОД мають відповідати за розміром конкретному працівнику, що робить єдиною можливим варіантом їх зберігання - носіння працівником, для якого вони підбрані, однак за таких умов не буде можливим виконання його виробничих функцій. Варто зазначити, що щодо непрацюючого населення ці вимоги цілком не виконуються. Варто визначити конкретні порогові маси для вичерпного переліку речовин, за умови перевищення яких суб'єкт господарювання має забезпечувати конкретні категорії працівників (для яких існує загроза нараження на вплив наслідків аварії) засобами захисту. Поряд з тим визначення небезпечної хімічної речовини (далі - НХР) надзвичайно загальне та неконкретне, не відсилає до якогось переліку, чи хоча б якихось конкретних значень властивостей, на підставі яких речовина має класифікуватися як НХР. На підставі цього будь-яка речовина може бути визнана НХР. Для порівняння, ГОСТ 12.1.005-88 "ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны" містить понад тисячу речовин. Глава 3.2 Європейської угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів ДОПОГ містить кілька тисяч речовин.

5 В п 3 розділу III проекту Правил ТБ не вказано, на підставі яких документів проводиться оцінка ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на підпорядкованих небезпечних об'єктах. У зв'язку з цим пропонуємо або виключити цю вимогу, або додати посилання на конкретний документ, згідно з яким має здійснюватися така оцінка.

6 В п 3 розділу III проекту Правил ТБ збереження достатнього постійно поновлювального запасу медичних препаратів та інших медичних засобів. В той же час не зазначається, про які саме препарати йдеться і яким чином вони мають застосовуватись за відсутності медичного працівника. У зв'язку з цим вважаємо, що доцільно вилучити цю вимогу.

7 В п 4 розділу III проекту Правил ТБ вказано, що суб'єкти господарювання, небезпечні об'єкти яких розташовані в міській зоні, повинні утримувати на території таких об'єктів кількість небезпечних хімічних речовин (далі - НХР) в обсягах, передбачених проектними нормами зберігання (накопичення) та технологічними регламентами, але не більше норми тридобового споживання. В такому вигляді норма абсолютно не обґрунтована і не доцільна. По-перше, відсутній вичерпний перелік НХР або принаймні чіткі критерії, які могли б дозволити однозначну класифікацію будь-якої хімічної речовини щодо належності до НХР. По-друге, тридогова норма - випадкова вимога, оскільки технологія виробництва може передбачати періодичність завантаження, поповнення, переробки речовин, відмінну від тридогової. Також мінімальна партія постачання може відрізнятися від тридогової норми конкретного підприємства. У зв'язку з цим вказану норму необхідно вилучити.

8 В п 2 глави 7 розділу V Правил ТБ вказано, що на небезпечних об'єктах що виробляють, використовують, транспортують, переробляють або зберігають вибухопожежонебезпечні, радіаційні і хімічні речовини, захисні споруди повинні вміщувати всю найбільшу працюючу зміну без звільнення від майна, що в ньому знаходиться, незалежно від способу його використання в мирний час. Пропонуємо скасувати частину 7 "Використання захисних споруд цивільного захисту" у зв'язку з тим, що в поточній редакції необхідно забезпечити укриття найбільшої працюючої зміни в захисних спорудах незалежно від кількості речовини (навіть якщо її кілька грамів, а

працівників - тисячі) та властивостей чи класу небезпеки речовини (формально навіть вода - це хімічна речовина). Вимоги до використання захисних споруд викладені в наказі МНС від 09.10.2006р. №653 "Про затвердження Інструкції щодо утримання захисних споруд цивільної оборони у мирний час".

На цей час існують вимоги низки нормативних актів (ДБН В.2.2-5-97. Будинки і споруди. Захисні споруди цивільної оборони, Наказ МНС України від 15.08.2007р. №557 "Про затвердження Правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях", Наказ МНС України від 09.10.2006р. №653 "Про затвердження Інструкції щодо утримання захисних споруд цивільної оборони у мирний час"), які регулюють використання захисних споруд. В той же час вони відтворюють норми, що закладаються ще за часів СРСР та розраховувалися на застосування противником зброї масового ураження. З цього випливали вимоги щодо герметичності, забезпечення водою та каналізацією, запасом продовольства. В той же час вже навіть захисні споруди, збудовані за часів планової економіки та централізованого фінансування не можуть відповідати цим вимогам. Крім того, за радянських часів фінансування будівництва захисних споруд здійснювалося централізовано і ніяким чином не впливало на собівартість продукції та економічні показники підприємств. В наш час від звичайних засобів ураження використовують найпростіші укриття - підвальні приміщення та укриття, які не підпадають під класифікацію захисних споруд у нормативно-правових актах. Деяке обладнання для забезпечення герметичності (герметичні двері, фільтри-поглиначі в Україні не виробляються, раніше завозилися з РФ) та інше. Однак їх відсутність дає підстави інспектору робити висновок про неготовність захисної споруди до прийому тих, що укриваються, притягуючи до відповідальності посадових осіб та ініціювати заборону діяльності суб'єкта господарювання. В той же час виконання всіх зазначених вимог є технічно неможливо та економічно недоцільно, оскільки відображається на вартості продукції, що робить її неконкурентоспроможною.

Більше того, захисні споруди зовсім не гарантують ефективного захисту від впливу шкідливих речовин в аварійних ситуаціях, як це, імовірно вважається розробниками проекту нормативно-правового акту. Якщо речовина важча за повітря, вона проникає в захисну споруду під час її заповнення працівниками, якщо речовина легша - потреба в захисних спорудах сумнівна. Яскравим прикладом недоречності вимоги щодо захисних споруд залежно від наявності хімічних речовин можуть слугувати резонансні аварії, пов'язані з хімічними речовинами: вибух кисню 18.01.2010 р. в Луганській лікарні № 7 (зруйновані будівельні конструкції, загинуло 16 людей), 06.08.2013 р. на концерні "Стірол" в м. Горлівка стався викид аміаку (загинуло 5 осіб, 20 постраждало). Наявність захисних споруд жодним чином не допомогла б запобігти цим надзвичайним ситуаціям, або зменшити їх наслідки. В той же час створення та утримання захисних споруд потребує надзвичайно великих інвестицій та витрат. У зв'язку з викладеним вимоги щодо захисних споруд взагалі доцільно виключити з цього документа, а викласти в іншому нормативно-правовому акті, де встановити чіткі та обґрунтовані і однозначні критерії визначення об'єктів, що мають забезпечуватись захисними спорудами.

9 У захисних спорудах, визначених у пунктах 2, 3 і 4 глави 7 розділу V цих Правил, має зберігатися запас ЗІЗ ОД із розрахунку не менше 10 % місткості сховища осіб, які можуть укриватися в сховищі. Оскільки зв'язок захисних споруд із наявними на підприємстві хімічними речовинами не є однозначними, що викладено вище, тому і закладання ЗІЗ ОД в захисних спорудах не є безумовно доречним.

Відповідно до ст. 27 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності":

"Уповноважений орган має право здійснювати експертизу регуляторних актів центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади на відповідність цих актів вимогам статей 4, 5, 8-13 цього Закону.

Підставами для проведення експертизи регуляторних актів уповноваженим органом є:

відповідне звернення фізичних та/або юридичних осіб, їх об'єднань, а також консультативно-дорадчих органів, що створені при органах державної влади та органах місцевого самоврядування і представляють інтереси громадян та суб'єктів господарювання; аналіз уповноваженим органом звітів про відстеження результативності регуляторних актів."

У ст. 11 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" чітко вказано коли здійснюється перегляд регуляторних актів, а саме:

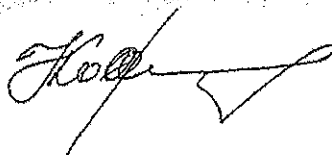
"на підставі аналізу звіту про відстеження результативності цього регуляторного акта;

за ініціативою регуляторного органу, який прийняв відповідний регуляторний акт; в інших випадках, передбачених Конституцією (254к/96-ВР) та іншими законодавчими актами України."

На підставі викладеного також просимо провести відповідну експертизу чинних Правил техногенної безпеки, що затверджені наказом МНС України від 15.08.2007 р. №557.

З повагою,

В.о. директора

М.М. Корнійчук